

Notranjec

GLASILO

„POLITIČNEGA IN GOSPODARSKEGA DRUŠTVA ZA NOTRANJSKO.“

Št. 16.

V Postojni, 10. avgusta 1905.

Leto I.

Našim gasilcem!

V nedeljo imamo na Notranjskem lepo slavlje. Gorenjelogaško gasilno društvo obhaja izredni jubilej.

Ob tej priliki hočemo izpregovoriti nekoliko besedi o gasilnih društvih sploh. Zdi se nam namreč, da je ni kmalu na deželi organizacije, ki bi imela pri nas toliko življenske moči v sebi, kot ravno požarne brambe.

Čudno to ni. Saj se zbirajo pod geslom: „Na pomoč“ najbolj srčni, najbolj odločni in najbolj vstrajni možje, ki se brez obotavljanja vržejo tudi v največjo nevarnost. Gasilec je ideal požrtvovalnega človeka. V nesreči rešuje dom in življenje sosedu in tujcu, sam pa ne misli nase. Zato so gasilci velikokrat žrtve prevelikega navdušenja za svojo sveto stvar. Gasilec pa pozna tudi, dasi samozavesten, hraber človek, pomen organizacije. Isti hip, ko je oblekel gasilske hlače, je spoznal, da so vsi gasilci bratje in da le potem kaj dosežejo, če je med njimi red, mir in sloga.

Dasí pa so gasilna društva na deželi med najbolj živahnimi, vendar vidimo, da se tudi ta sem pa tam posebno zaženo in ožive, drugod pa isti čas ginevajo. Tesnejša zveza vseh naših gasilnih društev bi bila radi tega zelo potrebna.

Imamo sicer deželno zvezo gasilnih društev, vendar bi pa bilo zelo pametno zasnovati za Notranjsko nekako podzvezo.

Podzveza naj bi vedno poživiljala naša gasilna društva. Prirejala naj bi vsako leto ali vsako drugo leto po raznih krajih Notranjske gasilske shode in tamkaj naj bi se razpravljalo o skupnih nalogah, skupnih ciljih in skupnih sredstvih. Do tega mora priti! Če ima gasilec prvo besedo v časih nesreč in nevarnosti, zakaj bi si je ne pridobil tudi v mirnem času?

Tudi slovenski gasilec ne more več ostati na stališču, kot je bil nekaj! Tudi on mora napredovati, ako hoče, da ne zaostane za gasilci družih narodov, ki nujno napredujejo.

Kdor pa hoče govoriti v današnjih časih, kdor hoče odločati v bodočnosti, mora biti mož samostojnih naziranj, po napredku hrepeneč človek, ki se ga že od daleč spozna po obnašanju in kretnjah, da je pameten in prevdaren.

Gasilna društva naj postanejo torej središče novega življenja. Človekoljubno takozvano socijalno delo, ki ga opravljajo pri nezgodah, naj bo njihovo delo tudi v mirnem času. Z raznimi vajami, z uspešno telovadbo naj si gasilci krepe in lepšajo razvoj telesa, v čitalnicah pa naj si s knjižnicami in predavanji vežbajo razum.

Gasilni domovi, ki so danes skoraj že povsod, so kakor nalašč za vse tako človekoljubno delo. Še mladina naj se oklene starejših gasilcev in po naših vrlih gasilnih društev bo nastala nova pomlad.

S telesnimi in duševnimi vajami bomo naglo napredovali in vsak zaveden Notranjec nam bo rad šel „Na pomoč!“

Politične vesti.

Domžale — izgubljene za Slovence? V Domžalah se bližajo občinske volitve. Doslej so imeli Slovenci vseh 18 občinskih odbornikov, Nemci pa le 6 virilistov. Tačas pa so Nemci dobili v I. razredu večino, pa tudi v II. razredu je pri današnji narodni nezavednosti Domžalcev nevarnost zelo velika. Tako bo v doglednem času prešla znamenita slovenska občina blizu Ljubljane v srcu slovenske zemlje v roke Nemcem. Ker okrajno glavarstvo kamniško Nemce podpira, je igra zanje toliko lažja. Nobena slovenska stranka se ni potrudila za slovenske Domžale. Sedaj je morda že prepozno!

Nemška tolovajstva v Celju. Pozno v noči od 8. na 9. t. m. je vprizorila vladajoča nemška stranka velike nevarne izgrede proti Slovincem. Najprej je nahujskana svojat napadla Narodni dom, naskočila ga s kamenjem, s koll in drogovi je hotela prodreti hišna vrata. Ker se jim ni posrečilo udreti

v Narodni dom, so se kričaje podali pred slovensko tiskarno in pobili uredništvu „Domovine“ vsa okna. Od tod so se Nemci valili proti poslopju, v katerem je nastanjena slovenska gimnazija, in ga obmetavala s kamenjem in koli. Najlepše pri vsem pa je, da ni bilo nobenih varnostnih organov, ki bi čuvali Slovencev imetek in življenje. Vojaštvo je namreč malo poprej odšlo na vaje, okr. glavar pa je na dopustu. Tako je bila žalostno-znana policija mesta celjskega edini „varuh“ Slovencev. Ta „policija“ seveda ni ovirala svojih gospodarjevtolovajev, ampak še sama pomagala! Pri takih razmerah seveda ni težko celjskim Nemčurjem Slovence napadati. Slovenci so že mnogokrat zahtevali od vlade, da se celjska policija podržavi (kakor je to v Trstu). Vlada pa se doslej ni upala, ker je bila menda sama ravno takega mišljenja, kakor tisti gospodje v Celju, ki so vprizorili zadnje škandale. Slovenci so se včeraj pritožili na namestništvo v Gradcu in na ministrstvo na Dunaj. — Za kranjske Slovence so celjski dogodki zopet dober nauk. Tu še nekateri sanjarijo, da je mogoče, da Slovenec in Nемеc moreta danes živeti složno skupaj. V resnici pa vsako tako „složno“ življenje pomeni škodo Slovencev, ki so preveč popustljivi, mesto da bi uničili vsak nemški vpliv.

Nemška zmaga v Šleziji. V Šleziji je nad polovico prebivalcev Slovanov. Ker so si tamošnji Čehi in Poljaki priborili ljudske šole, je morala vlada napraviti na pripravnici v Tropavi vsoporednice s českim oz. poljskim učnim jezikom. Nemci so se temu strastno upirali. Lani so na cesarjev rojstni dan, 18. avgusta uprizorili velikanske izgrede in občina se ne udeležuje nobene slavnosti, kjer se prikaže cesarjev namestnik. Za letošnji 18. avgust, ko bo cesar star 75 let, so zopet pripravljali in grozili z velikanskimi izgredi, ako vlada ne odpravi šole za češke učitelje. In res! Vlada se je udala in tako vrgla Čeha ven iz glavnega mesta in jim obljubila šolo v Tešinu, ki je pa za Čeha zelo oddaljen in nepripraven kraj. Tako so Nemci zopet enkrat zmagali s silo.

Politično društvo „Naprej“ v Celju sklicuje vse slovenske župane Spodnje Štajerske na posvetovanje. Govorilo se bo o nalogah slov. občin, kako bi se povspele do boljšega vodstva in ali bi ne kazalo se organizovati.

Na Ogrskem je sklenila vlada predložiti načrt, da se uvede za državnozborske volitve, splošna, enaka in tajna volilna pravica. Sedanja madjarska večina pod Košutom in Aponijem se je te ponudbe zelo prestrašila, ker ve, da bi zbornica po novem volilnem redu izgledala precej drugače. Prišlo bo vanjo veliko Slovakov, Srbov, Rumunov in Nemcev.

Mirovna pogajanja med Rusijo in Japonsko so se začela 8. t. m. Ruski in Japonski zastopniki so se pripeljali v Ameriko in se posvetujejo v ameriškem mestu Portsmouts.

Rusko-japonska vojna.

Japonci so osvojili otok Sahalin. Na tem otoku bivajo le izgnani hudodelci in vojaška posadka. Vojaki so se udali, zločince pa so izpustili. Japonci hočejo zdaj obkoliti Vladivostok. V tej pomorski trdnjavi imajo Rusi še 2 križarki in 20 torpedovk. V Mandžuriji bo ruska armada kmalu zopet japonski enaka. Do večjih spopadov ne pride, ker nasprotnika le s spretnimi manevri skušata drug drugega spraviti v neugodno lego. Rusi ne napadajo, ampak le nekoliko odbijajo in se umikajo misleč, da je za Japonce slabeje, čim bolj se oddaljijo od domovine.

Novice.

Slovenski trgovci — vzdramite se!! Z ozirom na odločno izjavo tržaške tvrdke Fratelli Eckhel, da na svojem dopisovanju na noben način ne rabi slovenskih jezikov (perché nella nostra casa di commercio non usiamo assolutamente lingue slave) prinaša „Tršč. Lloyd“ nekoliko kaj umestnih pripomb, ki naj bi jih uvaževala naša slovenska javnost. S hrvatskimi, slovenskimi in srbskimi trgovci in z denarjem hrvatskega, slovenskega in srbskega naroda so zidane — pravi rečeni list — premnoge palače in hiše tržaških trgovcev. Mnoge trgovske tvrdke so obogatele od tega denarja, a sedaj nas mrzijo in gazijo naš jezik in našo narodnost. Mi smo jagnjeta, blagodušneži, miroljubi. Sme li tako ostati? Pri Bogu — ne sme. Zob za zob! Oko za oko! Zato pozivlja „Tršč. Lloyd“ vse naše trgovce po Hrvatski, Slavoniji, Dalmaciji, Bosni, Hercegovini, Kranjski, Štajerski, Koroški, Srbiji, Črnogori in vseh naših prekomorskih naselbinah naj odslej absolutamente ne dopisujejo s trgovci v Trstu drugače nego hrvatski, slovenski in srbski.

Telovadno društvo „Sokol“ v Postojni nanzanja, da se izlet, na Ravbarkomando, ki je 6. t. m. radi slabega vremena izostal, vrši v nedeljo, dne 13. t. m. Bratje Sokoli se pozivljajo, da se udeleže izleta polnoštevilno. Cenj. občinstvo in narodna društva se pa najuljudneje vabijo k udeležbi. Sodeluje domača godba. Odhod ob 1/4. uri popoldne. Na zdar!

Nedeljo vsi v Logatec! Veliko ljudsko veselico priredi prostovoljno gasilno društvo v Gor. Logatecu dne 13. avgusta t. l. v parku g. kneza Windischgrätza spojeno z blagoslovljenjem nove brizgalne, ki je ena največjih na Kranjskem in najmodernejšega sistema. Kakor že sedaj kažejo priprave in splošno zanimanje občinstva, bode veselica ena najimpozantnejših v tukajšnjem okraju. Prostor, kjer se vrši veselica, je zelo obsežen in pripraven in najlepši v parku. Sredi parka bode plesišče, poleg njega bode razveseljavalna občinstvo in vabila k plesu godba sl. c. kr. pešpolka št. 27. Okrog plesišča bode postavljeno med drevjem sedem krasnih paviljonov, v katerih bodo stregle občinstvu v raznih narodnih

nošah vrle logaške dame, ki so se z največjim veseljem odzvale vabilu k sodelovanju, da se z njih požrtvovalnostjo doseže tem impozantnejši uspeh. Društvo si je zadalo mnogo stroškov, ker je prevzelo občinstvo vso oskrbo v svojo režijo. Postreglo bo z izvrstno pijačo in dobrim jedilom. Za razveseljevanje in zabavo občinstva skrbel bode posebni odsek, ki ima na programu različna razvedrila, katere pa ohrani sedaj še kot veliko tajnost. Natančni vsposed razvidi se iz lepakov, katere smo razposlali po celi Notranjski. Ker je čisti dobiček namenjen v plačilo nove brizgalnice, želeti je, da prihitite vsa gasilna društva in pa zavedno notranjsko občinstvo. „Na pomoč“.

Odbor.

Jamska veselica v Postojni. Dne 15. avgusta t. l. ob 3. uri popoldne se vrši običajna velika jamska veselica. Na plesišču bo svirala domača godba. V restavraciji na plesišču bodo razna okrepčila. Zraven plesišča bode posloval ta dan poseben c. k. poštni urad.

Kolodvorski restavrater v Št. Petru na Krasu se menda ne zaveda, da živi na čisto slovenski zemlji. Njegovo osobje namreč ne zna skoraj prav nič slovenskega. Bili smo priča, ko se naši kmetje v restavraciji nikako niso mogli razumeti z natakarjem. Če se tem potem najlažje ne izsesava našega ljudstva to je drugo vprašanje. Mi smatramo omenjeno dejstvo za skrajno nesramnost in brezobzirnost. Pozivljamo restavraterja, da nemudoma odpravi samonemško osobje, ker sicer ne bomo dali preje miru, dokler ne pobere, šil in kopit z našega ozemlja.

Kopališče namerava zgraditi g. Pavel Jurca v Postojni poleg svojega hotela. Ker je taka naprava za postojnski trg nujno potrebna, želimo podjetnemu tržanu obilo uspeha.

Talijo za rešitev življenja v znesku 52 K 50 v je dobil pastir Ivan Mihevec z Martin hriba, ker je s smrtno nevarnostjo rešil iz vode 3 $\frac{1}{2}$ letnega dečka Jakoba Kobala iz Broda.

Postojnsko jamo posetilo je dne 7. avgusta ob $\frac{1}{2}$ 4. uri popoldne 60 gojencev brambovske kadetne šole iz Dunaja in dne 10. t. m. 30 gojencev honved Ludovika akademije. 12. avgusta poseti jamo 26 gojencev kadetne šole iz Trsta in 14. t. m. 65 gojencev topničarske kadetne šole na Dunaju. Dne 29. t. m. pride v Postojno „Lehrerhausverein“ iz Dunaja s 150 izletniki.

V vaseh Kal, Neverke, Spod. Košana, Volčje in Trnje je določevala dne 26., 27. in 28. julija t. l. komisija za pogozdovanje Krasa parcele, ki se bodo leta 1906 pogojzile.

Ljubljanski brambovski pešpolk št. 27 bo nastanjen od 17. do 26. avgusta v Knežaku in okolici. Dne 26. t. m. od 7. do 10. ure dopoldne bode imel severovzhodno od vasi Bač strelno vajo. Strelišče bo obkoljeno od vojaških patrol.

Pobalinstvo. Dne 22. julija ob $\frac{1}{2}$ 9. uri zvečer so lučali neznani zlikovci, najbrže pastirji, kamenje v brzovlak med postajama Št. Peter in Kilovče. Jeden kamen je priletel v voz III. razreda, prebil šipo in

ranil na roki potnika Antona Futzka iz Sv. Tomaža na Goriškem. Dva kamna sta zdrobila šipo v nekem vozu II. razreda.

Nezgoda. Dne 26. julija popoldne je nakladal 70 letni posestnik Matija Meršnik iz Malebukovice na svojem travniku seno. Vsled neprevidnosti je pal raz voza in ostal na mestu mrtev.

Pri kopanju utonil. Dne 27. julija opoldne sta se kopala delavec Jakob Bobek iz Kala in 20letni Josip Bernetič iz Rodika, okraj Sežana, v nekem bajerju južne železnice v Št. Petru. Bernetič, ki ni znal plavati, je zašel v globokejo vodo in utonil. Zidarski mojster Josip Petelin iz Št. Petra je sicer skočil za njim, a ga ni mogel rešiti.

Ponesrešil se je 44letni zidar in posestnik France Albreht iz Idrije. V Zali je padel z okrajne ceste po strmem bregu in obležal brezzavesten v potoku. Poškodoval se je nevarno na glavi in na kolenu.

Utonil je 17letni posestnikov sin Josip Povh iz Sinadol št. 4. v Kalu pod državno cesto. Truplo sta našla ponesrečencev brat Andrej Povh in Fran Može iz Sinadol.

Nesreča. Ubil se je na Mali Bukovici pri Ilirski Bistrici kmet Svak. Padel je raz voza in obležal na mestu mrtev. — Antonija Jurca roj. Geržina, žena posestnika Jože Jurca iz Velikega Otoka št. 1, je obolela na vročinski bolezni, vsled česar se ji je v glavi zmešalo. Odšla je po noči iz svojega stanovanja v trenutku, ko ni bil nikdo poleg nje. Zjutraj so jo našli mrtvo v Pivki. Bila je dobra in skrbna gospodinja ter zapušča sedmero nedoraslih otrok.

Razpisano je mesto poštnega odpravnika pri c. kr. poštnem in brzojavnem uradu v Hotederšici proti pogodbi in kavciji 400 K. Letna plača 500 K, za oskrbovanje brzojavne službe 100 K, uradni pavšal 125 K in letni pavšal 140 K za lokalno dostavljanje poštних pošiljatev.

Vsa Postojna se smeje. Kaj se je pa neki zgodilo? No, klerikalci so se zopet grdo blamirali in sami sebe osramotili. Znano je, da so ljubljanski klerikalci za drag denar kupili tukajšnjo prej Rihard Šebrovo tiskarno. Ker bi pod katoliškim imenom tu na Notranjskem zvabila v svojo tiskarno le kakšnega tercijalca ali tercijalko, prilastili so si meni nič tebi nič za tiskarno prejšnjo znano in priljubljeno tvrdo in so to tiskarno krstili za tiskarno Rihard Šebrovih naslednikov. Pod tem imenom, so se nadejali — bo tiskarna lepo uspevala. Začeli so tedaj tiskati na vse kriplje in na vsako tiskovino natisnili ukradeno tvrdo: R. Šebrovi nasledniki. Preplavili so z vabili celo Slovenijo pod tem naslovom in zunaj nad tiskarno obesili veliko tablo z bleščečim napisom: Tiskarna R. Šebrovi nasledniki. Za to svojo ostudno požrešnost so sedaj prejeli zaslužen kazni. Sodnija je namreč spoznala, da ljubljanski Kristusovi nasledniki nimajo pravice se v Postojni imenovati R. Šebrove naslednike. Izbrati si morajo drugo ime; mi bi jim svetovali, naj se imenujejo: Hudičevi nasled-

niki; saj dela njihova niso taka, da bi — Bog mogel veselje imeti ž njimi. No, ko bo gospod Dvanajst, ki se menda najbolj muza, naslikal novo tablo, bomo poročali, pod katerim novim imenom da hočejo klerikalci v Postojni molitvenike tiskati in — bisago polniti.

V Novisušici, oziroma v Vrem. Britofu se vrši kolavdacija vodovoda dne 19. oziroma dne 21. avgusta t. l.

Planinska vest. Pot z Rovt na Vrh (pri sv. Treh kraljih) je markirana, manjka le še društvenih tablic.

Odpravljen naslov. Naslova „c. k. višji davčni nadzornik“ in „c. k. davčni nadzornik“ sta odpravljeni, na njihovo mesto stopita naslova „c. k. finančni tajnik“ in „c. k. finančni komisar“.

Papirna obleka. Japonska pehota nosi spodnjo obleko iz papirja. Papir, ki se v to vporablja je rumenkast in tako trden, da so celo luknjice za gumbe obrobjene. Gumbi so iz porcelana. Posamezni deli, iz katerih obstoji obleka so sešiti in ob robih s platnom obrobjeni. Prati seveda se ta obleka ne da. Japonski vojaki nosijo take papirne srajce in spodnje hlače, dokler šivi med posameznimi deli ne odnehajo. Potem dobijo seveda zopet popolnoma nove.

Pes — častno pokopan. Da igrajo tudi psi v najnovejšem času v vojni veliko ulogo, nam priča Old Jack, pes 38. pešpolka, ki je bil v Londonu častno pokopan. Ta znameniti pes se je udeležil vojne v Indiji in Afriki, kjer je rešil na stotine ranjencev gotove smrti. Ko je bil pozneje v Londonu poginil, so ga vojaki pokopali z veliko častjo pod nekim hrastom. Sam polkovnik se je udeležil pogreba in se spominjal zaslug zveste živali. Nato so zadoneli bobni in iz 12 pušk je počila salva, kot zadnja čast slavnemu psu. Po pogrebu so začeli vojaki takoj nabirati denar, da postavijo junaku — psu nadgrobni spomenik.

Prosveta.

Imenovanje. G. Vinko Engelman učitelj v Trnju je postal nadučitelj istotam.

Premeščena sta učitelj g. Anton Pegan iz Suhorja v Matenjovas in učiteljica gđc. Marija Carli iz Ostrožnegabrda v Nadanjeselo.

Ustanovitev čipkarske šole v Žireh je dovolila deželna vlada kranjska na prošnjo ondotnega županstva. S tem se bo povzdignila ta obrt, ki je v Idriji in v okolici zelo razširjena, tudi v žirovski dolini.

Novo enorazredno ljudsko šolo dobi v prihodnjem šolskem letu vas Medvedje brdo pri Logatcu.

Poučen izlet v Žalec prirede kranjski kmetovalci pod vodstvom gospoda nadzornika Legvarta koncem avgusta. Izletniki se bodo v savinjski dolini seznanili z negovanjem hmelja, ki je tamkaj zelo uzorno in dobičkonosno. Doneslo je lansko leto celi dolini nad 6 milijonov kron, posamezniki pa so spravili zanj tudi po 40—60 tisoč kron! Predavanja in poskusi bodo izlet-

nikom natančno razjasnili kako s hmeljem ravnati, da jim donese veliko dobička. Potovanje je določeno samo za en dan. Oglasi se lahko vsakdo pri g. Legvartu. Troški za ta izlet iz Ljubljane ne bodo presegali petaka. Notranjci na noge!

Čitalnica v Vipavi praznuje dne 8. septembra t. l. svojo štiridesetletnico. Natančnejši vspeh slavnosti bomo svoječasno objavili.

Vseslovenski legitimacijski listek je pravkar izšel v korist naši prepotrebni šolski družbi sv. Cirila in Metoda. Legitimacijski listek je pri Čehih že davno jako razširjen. Navadno ga rabijo društva in sicer na ta način, da svojim članom z legitimacijskim listom potrjujejo članstvo. Legitimacijski listek pa rabijo tudi pri raznih narodnih prireditvah. Imena društev, ki bodo naročila legitimacijski listek, se bodo objavljala v vseh slovenskih dnevnikih. Uverjeni smo, da bodo Notranjci podpirali to vse hvale vredno podjetje. Naravnost naša dolžnost pa je, da ga naroče vsaj vse podružnice družbe sv. Cirila in Metoda in ga rabijo kot izkaznice. Naročila sprejema za legitimacijski listek „odsek za vseslovenski legitimacijski list“ v Cerkljah.

Na mestni spodnji realki v Idriji so končali dne 18. julija šolsko leto. Učencev je bilo na zavodu 177, in sicer v pripravljalnem razredu 33, v I. razredu 39, v II. razredu 43, v III. razredu 33 in v IV. razredu 29. Prvi red z odliko je dobilo 7, prvi red 83, drugi red 32, tretji red 7 učencev. 15 učencem se je dovolil ponavljalni izpit. 77 učencev je bilo iz Idrije, 9 iz Idrijskega okraja, 26 iz drugih krajev Kranjske, 27 iz Primorskega, 5 iz drugih dežel. — Šolsko leto 1905/6 se prične 18. septembra t. l. Letos otvorijo tudi peti razred. Na tem zavodu učenci ne plačujejo nikake šolnine.

Šolsko vodstvo petrazredne ljudske šole v Postojni je izdalo koncem tekočega leta jako skrbno sestavljeno in pregledno letno poročilo, ki ga je prav lično tiskal g. Maks Šeber v Postojni. Iz istega posnamemo, da je bilo koncem leta v vsih petih razredih skupaj 455 otrok. Od teh je bilo za višji razred, oziroma za izpust sposobnih 342, neizprašanih je ostalo 8. Za vstop v srednjo šolo se je oglasilo 9 učencev. Šolarska kuhinja je pričela v minolem šolskem letu svoje človekoljubno delovanje dne 4. novembra 1904 in je oddala do 29. sušca 1905 7671 kosil. Kuhalo se je 94 krat, dobivalo je tedaj povprečno na dan 82 otrok gorkih jedil. Da je zamogla šolarska kuhinja tako uspešno delovati, zahvaliti se je velikodušnosti dobrotnikov, ki so ali v gotovini ali živila darovali v dosego blagega namena. Slavni postojnski salonski orkester in slavna Narodna Čitalnica v Postojni priredila sta dne 5. decembra 1904 Miklavžev večer, pri katerem je bilo nad 200 revnih in pridnih učencev in učenk obdarovanih z obleko in drugimi darili. — Z ljudsko šolo je združena obrtno-nadaljevalna šola, ki jo obiskujejo obrtni in trgovski vajenci iz postojnskega trga. Število učencev je znašalo koncem šolskega leta 27. Priprav-

ljalni razred je obiskovalo 8, I. razred 14 in II. razred 5 učencev.

Koncert postojnskega salonskega orkestra, ki se je priredil dne 30. julija v veliki dvorani „Narodnega hotela“ v Postojni v korist fonda za Prešernov spomenik, se je obnesel v vsakem oziru nepričakovano dobro. Muzikalne, kakor tudi pevske točke so se izvajale v občo zadovoljnost. Prostorna dvorana je bila do zadnjega kotička zasedena, radi tega je bil tudi gmotni uspeh koncerta jako povoljen. Koncert je posetilo tudi mnogo tujcev.

Ilirsko-bistriško-trnovska moška podružnica sv. Cirila in Metoda je imela svoj občni zbor v hotelu „Ilirija“. Po nagovoru predsednika M. Zarnika, nam je blagajnik V. Šket v kratkih potezah očrtal delovanje in denarno stanje podružnice. Letos je podružnica čez 300 K nabrala za Ciril-Methodovo družbo. Da se je za naše razmere tako velika vsota nabrala, se je zahvaliti v prvi vrsti g. Šketu. Sklenilo se je, da bo letošnja podružnica pri glavnem zborovanju zastopal gosp. dr. Kržišnik, odnosno g. Šket. Predlog, naj bi podružnica napravila vsaj enkrat v mesecu „jour-fix“, je bil sprejet. Stari odbor je bil zopet izvoljen. Gospod tajnik je porabil ugodno priliko in je nabral kakih 26 K.

Višja strokovna šola za sinove gostilničarjev in hotelijejev. Zadruga dunajskih gostilničarjev vzdržuje tako strokovno šolo, ki je menda edina te vrste v celi Evropi. Učenci se v njej nauče vsega, česar je treba za dobrega hotelijeja. Poleg tega pa se še trgovsko izobražijo. Kdor konča to šolo in obiskuje še polletni tečaj za jednoletnike lahko dela izpit za enoletnega prostovoljca. Za letošnje priglasi več učencev iz Španske, Angleške, Francoske in Nemčije. Morda bi bilo jako umestno, da da tudi kak slovenski gostilničar svojega sina v to šolo. Bolj in bolj občutimo potrebo vzornih restavracij in hotelov, a ker Slovenci večjidel nimamo zato pravega smisla, hodijo k nam ošabni tujci. — Kdor se zanima za šolo naj se obrne na naslov: Direkcija gostilničarskih strokovnih šol. Dunaj I. Kurrentgasse št. 5.

Kajenje v šoli. Neverjetno. Pri nas sploh ni dovoljeno da bi kadili učenci, a v Mehiki imajo pridni učenci od učitelja dovoljenje, da smejo kaditi, celo v šoli med poukom. Večkrat se dogodi, da pokaže učitelj s tem svojo zadovoljnost nad razredom, da dovoli kaditi celemu razredu. Da ima učitelj med poukom tudi debelo smodko v ustih, je umevno. Tudi steklenica rujnega vinca stoji pred njim na katedru, ki mu ga učenci redno vsak dan donašajo. Take šole bi si gotovo tudi marsikateri naš paglavec želel.

Narodno gospodarstvo.

Občinski odbor v Postojni je imel dne 2. t. m. svojo redno sejo. Po naznanilih županovih so poročali poročevalci dotičnih odsekov o pregledovanju občinskih

in trškega oskrbnitva računov. Poročila je občinski odbor vzel na znanje in jih soglasno odobril, ob enem pa izrekel gospodom pregledovalcem zahvalo za trud, ki so ga imeli s pregledovanjem računov in sestavljenjem poročila. Pri trških računih se je opazilo, da trško oskrbnitvo že par let ne dobi nobenih prispevkov iz jamskih dohodkov, če tudi je obisk jame od leta do leta večji. Kritikovalo se je vsled tega jamsko gospodarstvo in razmerje sploh, ki vlada med trgovom in jamsko upravo ter sprejelo skoraj soglasno resolucijo, ki meri na to, da se to razmerje primerno uredi. Rešilo se je tudi več prošenj za pripoznanje domovinstva, podelitev podpor itd.

Volitve volilnih mož za izvolitev članov in namestnikov v pridobninsko komisijo III. in IV. razreda za priredbeni okraj postojnski se vrše te dni. Volitev članov pridobninskih komisij in namestnikov po izvoljenih volilnih možeh, vrši se dne 22. avgusta od 9. do 12. ure dopoldne v Postojni v prostorih davčnega oddelka c. kr. okrajnega glavarstva. V pridobninsko komisijo III. razreda za postojnski priredbeni okraj je voliti jednega člana in jednega namestnika, v komisijo IV. razreda pa jednega člana in dva namestnika.

Premovanje v Postojni. Dne 7. t. m. so se delila državna darila: a) za kobile z žrebetom; b) za mlade zaskočne kobile in c) za žrebece, stare od enega do treh let. Darila so dobili: Iz prve skupine: Blaž Samotorčan iz Ligojne prvo darilo K 70.—, Franc Požar iz Petelinj drugo darilo K 40.—, Franc Dekleva iz Petelinj tretje darilo K 40.—, Andrej Burger iz Postojne četrto darilo K 30.— in Janez Hrovatin iz Matenje vasi srebrno kolajno. Iz druge skupine: Jakob Kovač iz Male Ligojne prvo darilo K 50.—, Janez Jeraj iz Sinje Gorice drugo darilo K 30.—, Jakob Samotorčan iz Male Ligojne tretje darilo K 30.—. Iz tretje skupine: Ivan Jurca, veleposestnik iz Postojne prvo darilo K 30.—, Alojz Fatur iz Zagorja drugo darilo K 20.—, Janez Muha iz Studenca tretje darilo K 20.—, Franc Dekleva iz Petelinj četrto darilo K 20.—, Peter Bernik iz Postojne in Janez Šantelj iz Gorič dobila sta srebrne kolajne. — Udeležba bi bila prav lahko veliko večja, če bi bilo med našimi konjerejci nekoliko več zanimanja za take prireditve. Iz celega političnega okraja logaškega ni bilo niti enega udeleženca in tudi iz sodnega okraja vipavskega ne, če tudi imajo v Cerknici in v Vipavi državne žrebece.

Mlekarna v Vipavi. V nedeljo popoldne je ustanovil mlekarski nadzornik gospod Legvart mlekarsko zadrugo za vipavsko dolino. Za načelnika zadruge je bil izvoljen graščak Majer. Priglasilo se je takoj čez 100 članov. Delovati začne zadruga 1. decembra. V trgu samem se zgradi mlekarna, po drugih občinah pa bodo samo postaje za pobiranje mleka.

Iz trgovskih krogov se nam piše: V zadnji številki „Notranjca“ sem čital posnetek iz „Slov. Naroda“, v katerem pravi dopisnik, naj bi se trgovine po deželi zapirale ob nedeljah cel dan ali pa vsaj točno ob 12. uri.

To bi bilo jako potrebno! Pomislimo le, da morajo ubogi trgovski nastavljenjci na deželi opravljati veliko težja in napornejša dela, nego njih tovariši po mestih. Vzlic temu imajo trgovski pomočniki v mestu celodnevni nedeljski počitek, a poslednjim se niti popoldanski počitek ne privošči. Razmere so mi dobro znane in smelo trdim, da ne bode imel nobeden trgovec nikake škode, ako se bodo zapirale trgovine tako kot v mestih. Občinstvo se bode temu kmalu privadilo ter se že preje preskrbelo s potrebnim. Sicer pa po 12. uri ob nedeljah ni itak nikakega posla več po trgovinah; vsaj v Postojni je tako. Stem bi bilo samim gospodom gospodarjem ustrezno, ker bi tudi isti imeli več prostega časa v razvedrilo, škode pa pri tem prav nobene, ako bi vsi brez izjeme ob določenem času zapirali. Jaz menim, da se tudi trgovskim pomočnikom sme privoščiti malo več prostega časa, ki naj bi ga porabili v svojo izobrazbo. Človek, ki od jutra do večera leta po prodajalni, ne more zvečer misliti na drugo, nego na počitek, ker so njegove fizične moči že popolnoma izčrpane. Zato naj bi se jim vsaj v nedeljo, ko je že vsak navaden delavec prost, dalo v ta namen tudi njim več prostega časa na razpolago. Seveda so žalibog še nekateri gospodje, ki bi najraje videli, da bi bile še po noči njih trgovine odprte, a to ni pravo. Vse do gotove meje! Človek ni stroj! Sicer pa tudi v delavnikih presega delavni čas v trgovinah zakonite meje. Navadni delavec dela na dan le 11 ur. Ubogi trgovski pomočnik pa mora biti po deželi od 6. ure v jutro do 10. ure zvečer v trgovini. To je celih 16 ur. Da, v nekaterih krajih še celo več. Kakor mi je znano, veleva zakon, da delavni čas v nobenem obrtu ne sme presegati 12 ur, odštevši eno uro za opoldanski odpočitek. In kako je v trgovini? To vejo gospodje trgovci sami dobro, da včasih ni skoro časa za obedovati. Torej gospodje trgovci na deželi, ne bomo starokopitneži, napredujmo tudi mi s časom in upeljimo nedeljski prepotrebni popoldanski počitek, pomočnikom v potrebno korist, a tudi samim sebi gotovo ne v škodo. Torej na delo!

Prememba posesti. Nekdaj Aleksandrovo premoženje v Ilirski Bistrici je kupil gosp. Ant. Ličan za 26.000 kron. Škrlovo premoženje je prešlo v roke gosp. Ivana Tomšiča v Ilirski Bistrici. Tudi nekdanje Mekolf-novo premoženje je kupil pred nekaj časom g. Vinko Šket v Ilirski Bistrici za vsoto 30.000 kron.

Cerkniška mlekarna. Če kdo, ima smolo klerikalna gospodarska organizacija. V zadrugah, ki so pri „Zadružni zvezi“, je vsak hip nov polom, tako, da čivkajo danes že vrabci na strehah, da je „Zadružna zveza“ skoz in skozi okužen bolnik, ki mu ni več pomagati. Cerkniška mlekarna je po svoji ustanovitvi čisto klerikalni zavod. Kaplan Lavrenčič jo je namreč osnoval in jo spravil v jako usodepolno zvezo s cerkniškim konsumom. Konsum je poginil in ko je dolg pri mekarni narasel na 18.000 kron, se je kaplan Lavrenčič hotel znebiti vsega zavoženega gospodarstva. In res! Priskočil mu je na pomoč „Trifolij“, prevzel mlekarno z dolgovi

vred, hoteč jo rešiti na vsak način, samo, da ne bi njen polom ostrašil našega za mlekarstvo sicer vnetega ljudstva. In danes! Slišimo, da se kaplan Lavrenčič prav nič več noče brigati za mlekarno, da načelnštvo mlekarnice, ki je še vedno klerikalno, niti pogodbe ne izpolnjuje, skratka: vse kaže, da bo tudi ta klerikalna organizacija šla rakom žvižgat in da bodo cerkniški kmetje plačali najmanj 18.000 kron klerikalnega dolga. Nam se le tisti smilijo, ki so gospodu verjeli, ker niso vedeli, da drže vse klerikalne poti v polom!

Zopet eden! Konsumno društvo na Dobravi pri Žireh gaga. Ravnokar so zahtevali kmetje od „Zadružne zveze“, da se razpusti njihov konsum, ki je srečno napravil 30.000, reci: tridesettisoč kron dolga. Revizor klerikalne „Zadružne zveze“ Pelc je nato prišel v Dobravo, a konsuma ni razpustil. Pač pa je pregovoril nekatere kmete, da so podpisali še 1600 kron na novo. Kmetje v Dobravi so grozovito razjarjeni in čudno ni, da nočejo o nobeni gospodarski organizaciji več slišati. Kakšna bo šele jeza čez leto dni, ko bo konsumu zapel zadnji boben in ko bodo morali kmetje omenjene tisoče plačati, si lahko mislimo. Taki so uspehi tolikanj hvaljene katoliško-narodne „Gospodarske zveze“, pa se še drznejšo zahtevati, da bi k tej propadli zvezi pristopile vse naše mlekarnice!

Pazite se! Na Vrhniki so klerikalci dobili mlekarno v roke. Sedaj nameravajo zidati poslopje za 70.000 kron. Tako velikanske vsote devati v zid, je jako, jako nevarno in mi se le bojimo, da ne bo lepega dne tudi na Vrhniki polom. Pazite se!

„Zadružna zveza“ in naš kmet. Poroča se nam, da zahteva „Zadružna zveza“ za mešetarenje od kilograma masla 1 odstotek, za naročanje gospodarskih orodij pa si odtrga 5 odstotkov. Mi dobro vemo, da naša kmetijska družba ne dela tako. Ona namreč preskrbi odjemalce z mlečnimi izdelki kakor tudi z orodjem brez vsakega odbitka! Kdor je prevdaren, lahko uvidi, kaj je za kmeta boljše: ali „Kmetijska družba“, ali „Zadružna zveza“.

Vzorne hleve in gnojišča si je naredilo več posestnikov na Gorenjskem. Pri njih je kaj posebno vzorno zračenje in svitloba. Baje bodo ti posestniki dobili za svoje popolnoma prenovljene hleve ministrsko podporo.

Veliko mleka pokvarilo se je letos v naših mlekarnah. Vzrok temu so največ malomarni zadružniki, ki prinašajo v mlekarno slabo mleko. Zelo veliko so tudi krivi hlevi, ki so marsikje vse preje, kot vzorni. Poleg tega imajo še nekatere mlekarnice slabe hladilnike in pretoplo vodo. Vsakdo mora misliti nato, kako bi pospeševal in podpiral mlekarnice, ne pa jim škodoval. Vsi zadružniki imamo od mlekarnice skupen dobiček, a tudi skupno škodo in zgubo. Kmetje na noge in zboljšajte, kar se da!

Mlekarska zadruga kupila bika. Mlekarna na Gorenjskem je kupila bika in ga oddala svojemu

zadrušniku, ki ga spušča a 1 K. Kdor ni zadrušnik nima pravice do bika. Ko bik dosluži, ga zadruška zopet proda. Ker je zadruška dobila bika od kmetijske družbe ali vlade za polovično ceno, bo prejela veliko več, kot je zanj dala. Denar, ki ga je torej za bika izdala je bogato naložila. Zadrušniki imajo korist od bika samega, a tudi od dobrih denarnih obresti.

O užitnini vina in mesa je naslov knjižici, ki jo je pravkar izdala c. kr. kmetijska družba kranjska. Knjižica obsega 86 strani navadnega formata. Spisal jo je c. kr. finančni višji komisar Makso Kostanjevec. — Vino in meso! Kdo ne pozna teh predmetov? Vinorejec in živinorejec, ki jih pridelujeta, krčmar in mesar, ki jih razpečavata, konsument, ki jih uživa, vsakdo jih pozna, kajti so življenski predmeti. Naravno je torej, da so postali ti predmeti že zdaj vir državnih dohodkov. Naložila se je nanje užitnina. Kakor konsumne davke sploh, plačuje užitnino od teh predmetov neposredno pridelovalec ali prodajalec, posredno pa uživalec, kajti v cenah jo prvi prevale na zadnjega. Koliko pa je ljudi, ki plačujejo na ta način užitnino od teh predmetov, ne da bi jih sploh zanimalo vprašanje o užitnini! Koliko je dalje užitnino neposredno plačujočih ljudi, ki se pač zanimajo za užitnino, a nimajo prilike, da bi se seznanili z zadevnimi določbami. In vendar je poznanje teh predpisov zanje največje važnosti, da jih ne kršijo in ne zabredejo s tem v kazni, gotovo zanimivo pa tudi za konsumenta vobče. Zaradi tega pa veljaj vsakomur: „Vzemi knjižico, ki je pravkar izšla in čitaj!“ Knjižica je pisana vseskozi v poljudnem, vsakomur umljivem slogu. Namenjena je širšemu občinstvu, posebno pa krčmarjem, mesarjem in dacarjem. Razdeljena je v dva dela. Prvi del obsega razpravo o užitnini od vina, vinskega in sadnega mošta, drugi del razpravo o užitnini od mesa. Oba dela sta zopet razdeljena v poglavja, kjer nas g. pisatelj seznanja s pravicami in dolžnostmi obrtnih, obenem pa tudi zasebnih strank, ki izvršujejo takozvana davkovna dejanja; dalje z razmotrivanjem o teh davkovnih dejanjih samih, o kontroli itd.; končno s kazenskimi določbami za prestopke užitninskih predpisov. Te nam navaja v obliki praktičnih slučajev, ki se brez dvoma pogosto dogajajo. Za dodatek ima knjižica kratke opombe glede dohodarstveno-kazenskega prestopka vobče in glede pravnih sredstev. — Preprosto ljudstvo kaj pogosto krši užitninske predpise iz nevednosti. Saj pa tudi ni čuda! Odkod naj preprost človek izve, kaj je pravo in kaj ne, ko nimamo spisov v domačem jeziku, ki bi ga o tem poučili. Celo olikanema občinstvu je užitnina le malo znana. Temu nedostatku se je sedaj odpomoglo. V obliki poljudne razprave, izogibajoč se citatom zakona, nam je g. pisatelj podal težka, v časih celo sporna vprašanja, tikajoča se omenjenih predmetov. Tudi čegar duh ni vaje na znanstvena razmotrivanja, bo našel v knjižici pri pazljivem čitanju to, kar bo iskal. Ne dvomimo, da bo v spisu našel sveta vsakdo, ki se zanima za predmet, bodisi da se sam peča z užitninskimi dejanji, bodisi da se sicer zanima zanje.

Za blagor ljudstva vselej in povsodi z najlepšimi uspehi delujoča c. kr. kmetijska družba kranjska, ki je iz mnogobrojnih jej došli vprašanj spoznala veliko potrebo take poljudne slovenske knjige, si je stekla z izdajo te knjižice novih zaslug. Naj bi tudi občinstvo v svojo korist pridno segalo po knjižici, kar stori tem laže, ker jej je cena samo 1 K 50 h s poštnino vred. Knjiga se naroča pri kmetijski družbi v Ljubljani. Denar je naprej poslati.

Naloge mlekarških zvez. Mlekarska zveza mora:

- 1.) Pospeševati dobro uporabo mleka in mlečnih izdelkov, skrbeti za odjemalce, oziroma posredovati pri prodaji.
- 2.) Preskrbovati ude z dobrimi in cenimi mlekarškimi potrebščinami, kakor s stroji, orodjem, soljo itd.
- 3.) Skrbeti, da se pridelujejo enakomerni pridelki najboljše kakovosti, skrbeti za pouk in nadzorovanje, bodisi v strokovnem, bodisi v trgovskem oziru.
- 4.) Posredovati za službe dobro izučenih mlekarjev, urediti razmere vajencev in primerno ukreniti glede zavarovanja mlekarških uslužbencev.
- 5.) Ljudstvo vspodbujati za umno mlekarstvo.
- 6.) Prirejanje mlekarške razstave.
- 7.) Skrbeti za revizijo mlekarškega knjigovodstva in
- 8.) Ukrepati vse ono, kar je mlekarstvu v splošnem koristno in skrbeti za sredstva, ki so potrebna v ta namen.

Kolika razlika je v teži žive in zaklane živine? Zelo potrebno je vedeti, kolika je razlika v teži žive in zaklane živine. Računa se navadno, da odpade pri klanju:

	odstotkov
mladih spitanih bikov, starih 3—5 let	38—41
mladih volov — lepih starih 4—6 let	39—42
junic najizbornejše vrste	40—42
starejših volov	43—47
najboljših krav	47—50
lahkih bikov	47—50
boljših bikov	43—48
slabejših volov	50—53
slabejših krav	52—65
slabejših bikov	50—55
suhih volov	50—60
suhih bikov	56—62
dobro pitanih domačih svinj	25—30
dobro pitanih križančkov	12—18
dobro pitanih angleških svinj	10—24
zelo dobrih telet	35—38
srednje dobrih telet	40—42
telečjih slabičev	44—46.

Laške svinje. Skozi več mesecev že uvažajo k nam v velikem številu laške prešiče. Posebno dunajski trg je poln tega blaga. Zadnjič je bilo pripeljanih na semenj 1611 prešičev laškega pokolenja. Vsled tega je cena domačih prešičev padla za 4—10 vin. pri kilogramu. Razume se, da to vpliva tudi na našo svinjerejo jako slabo. Da se uvoz italijanskih svinj popolnoma zapre, nato delujejo po vseh deželah naše države poslanci, ki se zavzemajo za kmetske koristi. Tudi pri nas ne bi škodovalo, ako bi proti uvažanju pri mini-

sterstvih protestirali. Pa kaj hočemo. Naši poslanci dr. Žitnik, dr. Krek in Drobnič mislijo le na to, kako bodo še naprej obstruirali in kaj so jim mar naše koristi.

Razglas

o sprejemu gojenk v gospodinjsko šolo c. kr. kmetijske družbe kranjske v Ljubljani.

Meseca oktobra se otvori osmi tečaj gospodinjske šole, ki bo trajal 12 mesecev. Gojenke morajo stanovati v zavodu, ki je pod vodstvom čč. gg. sester iz reda sv. Frančiška. Zavod je v posebnem poslopju poleg Marijanišča na Spodnjih Poljanah v Ljubljani.

Pouk, ki je slovenski in brezplačen, zavzema poleg verouka, vzgojeslovja, zdravoslovja, ravnanja z bolniki, spisja in računstva vse one predmete, ki jih mora umeti vsaka dobra gospodinja, zlasti se pa poučuje teoretično in praktično o kuhanju, šivanju (ročnem in strojnem), pranju, likanju, živinoreji, mlekarstvu, vrtinarstvu itd. Gojenke se istotako vežbajo v gospodinjskem knjigovodstvu ter v ravnanju z bolniki in z bolno živino.

Gojenke, ki se žele učiti nemškega jezika, dobe v tem predmetu brezplačen pouk in priliko, da se v enem letu zadosti privadijo nemškemu jeziku.

Gojenka, ki bo sprejeta v zavod, plača na mesec za hrano, stanovanje, kurjavo, razsvetlavo, perilo, t. j. sploh za vse, 30 K, ali za ves tečaj 360 K. — Vsaka gojenka mora prinesiti po možnosti naslednjo obleko s seboj: Dve nedeljski obleki, tri obleke za delo, dva para čevljev, nekaj belih in barvanih jopic za ponoči, štiri barvana spodnja krila, dve beli spodnji krili, šest srajc, šest parov nogavic, 10 do 12 žepnih robcev, šest kubinskih predpasnikov in tri navadne predpasnike. (Predpasniki za delo se tudi priskrbe v zavodu proti plačilu.) Če ima ktera več obleke, jo sme prinesiti s seboj.

Deklice, ki hočejo vstopiti v gospodinjsko šolo, morajo:

1. dovršiti že 16. leto; le izjemoma, v posebnega ozira vrednih slučajih se more dovoliti sprejem mlajših učenk;
2. znati čitati, pisati in računati;
3. predložiti zdravniško spričevalo, da so zdrave;
4. predložiti obvezno pismo staršev ali varuha, da plačajo vse stroške;

5. zavezati se, da bodo natančno in vestno izvrševale vsa dela, ki se jim nalože, ter da se bodo strogo ravnale po hišnem redu.

Prošnje za sprejem, ki jim je priložiti šolsko in zdravniško spričevalo ter obvezno pismo staršev, oziroma varuha, naj se pošljejo

do 15. septembra t. l.

glavnemu odboru c. kr. kmetijske družbe kranjske v Ljubljani.

V prvi vrsti se v gospodinjsko šolo sprejemajo deklice, ki imajo domovinsko pravico na Kranjskem; če bo pa v šoli prostora, se bodo sprejemale tudi prosilke iz drugih dežel.

Glavni odbor c. kr. kmetijske družbe kranjske.

V Ljubljani, dne 15. julija 1905.

Za kratek čas.

Pri vojaškem pouku. Podčastnik: „S čem se mora boriti prvi junak?“ — Novinec: „Z orožjem.“ — Podčastnik: „Prismoda bedasta! Z navdušenjem!“

Tiskovna pomota. (Oglas.) Naznanjam svojim zvestim p. n. gg. odjemavcem, da sem določil za vsakega poseben novoleten dac (dar).

Osla jezdil. Strijc vzame petletnega Jernejčka na kolena, da bi jezdil. Čez nekaj časa reče strijc:

„Je li, Jernejček, to ti ugaja?“ Jernejček reče: „Da, prav zelo! A včeraj sem jezdil pravega osla; to je bilo še prijetneje!“

Otroška nedolžnost. Trgovec dá Ančki, katera spremlja mater, košček sladkorja. Ančika vtakne sladkor v usta, ne da bi se zahvalila. — Mati: „No, kako se reče?“ — Ančika: „Še jeden košček!“

Listnica uredništva.

Odsek za vseslovenski leg. list: Radi pomanjkanja prostora prinašamo Vaš cenjeni dopis okrajšan, misleč, da dosežemo z njim isto. Hvala. — »Slovenska dijaška zveza« v Ljub.: Poslano nam naznanilo o sestavi Vašega odbora smo vrgli v koš, ker nemarimo imeti ničesar opraviti s takimi ljudmi, kot ste Vi. Z onimi, ki so ukradli firmo Šeberjevih naslednikov v Postojni si lahko podate roke. Opozarjamo Vas le nato, kar piše »Omladina« o ustanovitvi Vašega društva: »Kakor tihotapci so zborovali, ukradli so si ime, ki bi šlo le združitvi vseh ali saj pretežne večine dijakov. Vedeli so, da nimamo še zakonov, ki bi kaznovali zlorabo firm in nas varovali nepoštene konkurence. Kakor kak židovski kramar, ki z nepošteno reklamo in bombastično-zlaganimi naslovi zapeljuje občinstvo, tako so si tudi klerikalci dovolili taktiko, ki je tudi mi, ki bi radi omilili obliko vednega medoslovenskega boja, ne moremo zaznamenovati drugače kot: brezprimerna podlost. Za take čine ni dovolj ostrih izrazov. Že v svojem imenu nosi to društvo laž. Somišljenike in sploh vse slovenske dijake, ki so poštene volje, pozivljamo, da ravnajo z »Dijaško Lažizvezo«, kakor zasluži moralna kvaliteta snovateljev.«

Notranjci, rabite narodni kolek v korist družbe sv. Cirila in Metoda!

Tržne cene v Ljubljani.

Semena:	
Domača detelja	od K 110— do K 116—
Lucerna	> > 250— > > 270—
Laneno seme	> > 23— > > 24—
Fižol:	
Rudeči ribniški	> > 25— > > 27—
Prepeljar	> > 26— > > 28—
Žito:	
Pšenica	> > 18— > > —
Réz	> > 15— > > —
Ječmen	> > 15-20 > > —
Oves	> > 15— > > —
Ajda	> > 17— > > —
Kože:	
Goveje z rogmi vred	> > 100— > > 104—
Telečje	> > 65— > > —
Svinjske	> > 80— > > —
Lisičje	> > 10— > > 11—
Kunine (belice)	> > 30— > > 31—
> (rumenice)	> > 36— > > 38—
Dihurjeve	> > 6— > > 6-50
Vidrne	> > 24— > > 25—

Za 100 kilogramov.

Za par.

Mala oznanila.

2 omari za led (Eiskästen) in **1 perilni stroj** ima naprodaj Anton Ditrich, trgovec v Postojni.

Išče se zanesljiv trgovski pomočnik, koji mora biti tudi v železnini izurjen, in spretna **prodajalka**. Kje, pove upravnishvo »Notranjca« v Postojni.

Razne premičnine: vozovi, pohištvo, glasovir itd. tudi prešiči bodo naprodaj dne 16. avgusta na javni dražbi pri Ivanu Premru v Orehku.

Učenca za trgovino z mešanim blagom na deželi iščem 14—16 let starega dečka iz poštene družine. Več se izve pri upravništvu »Notranjca«.

Za tujce oddajam v Dol. Logatecu opravljene sobe. Več povedo iz prijaznosti v hotelu »Kramar«, Dol. Logatec.

Dijak iz nižjega razreda srednje šole se sprejme na stanovanje in hrano pri učiteljski rodbini v Ljubljani. Mesečna plača 50 K. Več se izve pri upravništvu »Notranjca«.

Blagajničarko z lepo pisavo, ki mora biti tudi izurjena prodajalka, iščem za svojo veliko trgovino z mešanim blagom. Anton Ditrich.

Dimnikarskega učenca sprejme Ivan Kolar, dimnikarski mojster v Postojni.

Dobro ohranjen voz „brek“ ima po nizki ceni na prodaj Matija Zafred v Št. Petru št. 56.

Izvrstno naravno brinjevo olje, pristni brinjevec in slivovko ima na prodaj in pošilja na zahtevo vzorce Štefan Pivk, Predgrize, p. Črničvrh nad Idrijo.

Enonadstropna hiša v Postojni na prodaj. Hiša v kateri je tudi vodovod obstoji iz 6 sob, 2 kuhinj, 2 hramov in perilne kuhinje. Poleg hiše je lep vrt. Natančneje pojasnila daje Jakob Jež v Strmici pri Postojni.

Učenca, kateri bi imel veselje do soboslikarske in pleskarske obrti sprejme takoj Ivan Zwölf, sobni slikar in pleskar v Postojni št. 73.

Šunka s kožo, kilo po 1 gld., brez kosti po gld. 1.10, plečeta brez kosti po 90 kr., slanina in suho meso po 80 kr., prešičevi in goveji jeziki po 1 gld., glavčina brez kosti po 50 kr.

Salame dunajske po 80 kr., à la krakovske, fine po 1 gld., iz šunke zelo priljubljene po gld. 1.20, à la ogrske, trde po gld. 1.50, ogrske fine po gld. 1.80 kilo. — **Velike klobase** ena 20 krajcarjev.

Slivovka, brinovec, pristen, liter gld. —70 do 1.20, **brinov cvet** liter gld. 1.50. — To priznано dobro blago pošilja po povzetju od 5 kil naprej prekajevalec in razpošiljalec živil

Janko Ev. Sirc v Kranju.

Svetovnoznana

postojnska jama

je odprta vsak dan ob pol 11. uri dopoldne in je izključno električno razsvetljena.

Od 1. marca do 31. oktobra je odprta tudi ob pol 4. uri proti vstopnini K 5.— za osebo.

Ob nedeljah in praznikih pa le K 3.— za osebo.

Zarezano strešno opeko

(Falz)

navadno strešno opeko, kakor tudi zidak, žlebak in vsako drugovrstno opeko ima v zalogi

Karol Jelovšek

opekarnar na Vrhniki (Notranjsko).

Hôtel Grajžar

v Ljubljani, Dunajska cesta

— se priporoča slavnemu občinstvu. —

Izvrstna kuhinja.

Pristna vina.

Vsaki dan sveže pivo.

Prenočišča.

Z odličnim spoštovanjem

Ant. de Schiava.

Zahtevajte cenike zastoj in poštine prosto.

Franc Čuden

najstarejša eksportna tvrdka na debelo in drobno.

U r a p

in trgovec zlatnine in srebernine, delničar prvih združenih tovarn ur »Union« v Bielju, Genovi in Glashütte.

Fr. Stupica

Ljubljana

— Marije Terezije cesta št. 1 —

v Ančnikovi hiši poleg Fišovca

priporoča

Portland- in Roman-cement, železniške šine, traverse, storje, dratence, kovane cevke, ključavnice in okove, štedilnike in peči, pumpe za vodo, pocinjene, svinčene in asfaltirane cevi, nagrobne križe, kotle za klajo, kuhinjsko opravo, mrežo in bodečo žico za ograjo, mizarsko in ključavničarsko orodje.

Velika zaloga

slamoreznic, čistilnic, gepeljnov, mlatilnic, plugov, bran in samokolnic.

Šolske tiskovine

priporoča

— tiskarna —

J. Blasnika naslednikov

v Ljubljani.

o o o

Istotam izvršujejo se tudi

vsa druga tiskarska in litografska dela.

Maks Šeber v Postojni.

Akc. tiskarna.

Knjigoveznica.

Fotografični atelije.

Zaloga vsakovrstnih tiskovin

za županstva, krajne šolske svete, šolska vodstva, posojilnice, mlekarske zadruge itd.

Izvršuje se po naročilu vsa druga tiskarska dela

kakor n. pr. letna poročila, cenike, vabila k veselicam in občnim zborom, programe, naznanila o zarokah, porokah itd., parteliste, pisma in kuverte z naslovi, posetnice, razglednice, trgovska naznanila itd. itd.

Izvozna pivovarna in sladnica

— v Senožečah —

priporoča priznано najboljšo à la Plzensko marcno kakor tudi **eksportno pivo** v sodčkih in steklenicah po konkurenčnih cenah in zagotavlja najboljšo postrežbo.

☞ Izvoz po vseh deželah. ☞

Zaloge se nahajajo v Postojni, Planini, Bovcu, Cerknici, Logatcu, Št. Petru, Vipavi, Šturjah, Opčini, Proseku, Kozini, Podgradu, Rihenbergu i. t. d.

Glavna zaloga je v Trstu.

Velika trgovina špecerije, galanterije, železa, porcelana, stekla, barv in kolonijalnega blaga na debelo in drobno

Anton Ditrich v Postojni

priporoča **nepremočljive odeje** (plahete) za vozove, komate in konje po tovarniških cenah. Ker zastopam veliko tovarno, katera izvršuje naročila točno in zanesljivo je vsakemu priporočati, da se z naročilom le na mene obrne, ker za naročene odeje jamčim.

Nadalje opozarjam na veliko in okusno zbirko **okvirov** od 20 vin. do K 5— za 1 m. Razne **lepe podobe z okviri** in **brez okvirov**; istotako **brušena** in **navadna ogledala**. — V okvir stavljene podob in ogledal **brezplačno**.

Pekarija, razno fino pecivo in raznovrstne sladčice.

Fina pristna namizna vina, zdravilni konjak, fini rum, ruski čaj, raznovrstno pristno žganje, in razna rudninska voda in vreclci.

Velika izber **oljnatih** in **prstenih barv**, **čopičev**, **laka**, **kleja**, **lima**, **karbolineja**, **gipsa**.

Razna obuvala za otroke in fini ruski galoši vse velikosti.

Šolski in pisarniški predmeti, najnovejše razglednice, kasete, svilnati papir itd.

Okusna zbirka **galanterijskaga blaga za darila** in **raznovrstne igrače**.

Prodaja **rdeče soli** in **redilnega praška za živino**.

Zaloga **Portland** in **Roman cementa** ter vseh **potrebščin za stavbe** po posebno znižani ceni.

Zastopstvo za Notranjsko priznано najboljšega **strešnega krila „Eternit“** patent Hatschek, ter druge **raznovrstne opeke za kritje streh**.

Trgoveem primeren popust. — Postrežba točna in priznано solidna.

S cenami sem vsakemu vsikdar drage volje na razpolago.

P. n. gostilničarji dobijo steklo, porcelan in kuhinjsko orodje po znižanih cenah.

P. n. rokodelci dobijo na vse v njih stroko spadajoče orodje in blago primeren popust.

Trgovina z
usnjem.

IVAN SEUNIG

Trgovina z
usnjem.

LJUBLJANA, Stari trg 7.

Priporoča svojo dobro urejeno zalogo **podplatov**, enojnih, dvojnih in trojnih švicarskih **vaché**, **hemlok** (na podplatih) **waldivia**, **Australia**, **Croupons** raznih mark, **Vaché-Croupons** pristnih švicarskih podplatov, notranjih podplatov, **teletine**, **kravine** in **likanega usnja** kakor tudi **čohovine** (Pittling) lastnega izdelka. — **Lakirano**, **sedlarsko**, **jermenarsko**, **knji-goveško**, **jelenovo** in **kozje usnje**. — **Čevljarske potrebščine**, **kopita** in **vsako-vrstno orodje**.

Vedno v zalogi: **Prava francoska teletina**, **Satine**, **Kid-usnje** in **irhovina** (Chevreaux), **ruska juhtovina**, **koža** in **golenice**, **ribji** in **goveji loj**, **ribja mašč** in **degras za strojarje**, **laneno** in **rudninsko olje** ter **olje zoper prah**.

○ ○ ○
Direktni uvoz.

◇ ◇ ◇
Kupuje in prodaja: ježice, volno, ščetine, mezro in arovco.

Notranjska posojilnica v Postojni

registrovana zauruga z omejenim poroštvo

• posluje •

vsak petek od 9.—12. ure dopoldan.

Obrestuje hranilne vloge po 4½%

brez odbitka rentnega davka, katerega plačuje sama.

☞ **Daje posojila po 6%** ☞

na osobni kredit ali proti vknjižbi.

— ○ ○ ○ —
Promet leta 1904 znaša **1,030.010 K 11 v.**

Izjemoma in v nujnih slučajih se sprejemajo vloge in dajo posojila tudi ob družih delavnikih.

Izhaja dvakrat na mesec. Velja po pošti prejemana za celo leto 2 K, za pol leta 1 K. Posamezne številke po 10 vin. — Na naročbe brez istodobne vpošiljatve naročnine se ne ozira. — Naznanila se računajo za celo stran 25 K, za pol strani 15 K, za četrt strani 8 K, za osminko strani 4 K. Mala oznanila po 20 vin. od petit-vrste. Ako se inserati večkrat tiskajo, ceneje. — Uredništvo in upravnništvo se nahaja v Postojni hišna št. 256. — Nefrankirani dopisi se ne sprejemajo, rokopisi ne vračajo.